షేక్ హేండు ఉంగరము

శ్రీమతి వెల్లంకి శకుంతలా నరసాయమ్మగారు

పరీక్షలైన వెంటనే ఈలాగే రావలసిందని మానాన్నగారు రతనిపేర నొకకార్డు వ్రాసినారు. ఏప్రెలు అయిదవతేదీ సాయంకాలం అయిదుఘంటలబండిలో వచ్చెదనని ఆయను జవాబువ్రాసినారట. మానాన్నగారావార్త మాతో చెప్పడముతోటే మాకు చాలా సంతోషమువేసింది. నాగదిలోనున్న పట్లు అవి తుడిపించి, కొత్తపటాలుతో గదంతా అలంకరించేను. మార్చి 29 వ తారీకు నుండి ఏప్రెలు అయిదవ తేదీవరకు గడపడమంటే ఎన్నోవందలయేళ్లు గడుపుతే యెంత కష్టంగా వుంటుందో అంతకష్టంగావుంది. ఏప్రెలు అయిదవతేదీ ఉదయంనుంచి సాయంకాలంవరకు గడపడం మరీ కష్టమనిపించింది. సాయంకాలమైంది. మరీ ఆత్రుత లావైంది. ఏదో అర్జెంటుపనుందని నాన్నగారాదినము ననే కేంపువెళ్ళిపోయినారు. వచ్చే జట్కా ఒక్కటిగూడా మా యింటిదగ్గరనాగలేదు. ఎనిమిదిఘంటలుకొట్టేరు.

"అమ్మా! ఎనిమిదైంది, మరిరారు. ఇంట్లోకిరా, భోంచేసి పడుకొందాం. అప్పలస్వామిని వీధిలోకూర్చోమని చెప్పు"అని మాఅమ్మ పిలిచింది. లోపలికిపోలేను. వీధిలో కూర్చోలేను. మరొక అరఘంటసేపు వీధి గుమ్మంవద్దనే కాలక్షేపంచేశాను. ఇంకరారని నిశ్చయించుకొన్నాను. నేను మాఅమ్మ వడ్డించుకొని తింటున్నాము. ఎవరో తలుపు పిలచినట్లు వినబడింది. మాబంట్రోతు తలుపుతీసేడు. "ప్రసాదరావుగారు వచ్చినారా" అని అతనడిగేరు. "లేదుబాబు రాలేదు"అని అప్పలస్వామిచెప్పి పంపివేసినాడు. అడిగినవారతని స్నేహితులని నాకుతెలుసును. ఆయన వుత్తరంవ్రాసినారని అనుకొన్నాను. భోజనాలైనవెనుక వసారాలో మంచముమీద కూర్చొని మాఅమ్మ నేను మాట్లాడుకొంటున్నాము. "ఏకారణంచేత రాలేదో యీవేళ. ఒంట్లో కులాసాగావున్నదని వ్రాసినారా"అని మాఅమ్మ నన్నడిగింది. "మొన్న వ్రాసినవుత్తరంలో కులాసాగా యున్నట్లే వ్రాసినా"రని నేను చెప్పినాను. పదిఘంటలు కొట్టేరు. మాఅమ్మకు నిద్రవచ్చింది. నాకింకా నిద్రపట్టలేదు. "కమలా" అని పిలుపు నాచెవిబడింది. ఆశబ్దం నాకు చిరపరిచితమైనదే. ఆశబ్దం కర్ణామృతమైనది. మరల నాభావాలు ఒక్కమారుగా పైకిలేచినవి. మాఅమ్మను లేపించకుండా తలుపు గడియతీశాను. లోపల ప్రవేశించేరు. సామానంతా గదిలోపెట్టించాను. "మామయ్య లేరూ"అన్నారు. "కేంపువెల్లినారు ఈదినమే. రేపు సాయంకాలానికి వస్తా"రని చెప్పినాను. "ఇంత ఆలస్యమేమి"అని అడిగినాను. "మాస్నేహితునియింటికిపోయి వస్తున్నా"నన్నారు. ఈవూర్లో అతనికిఒక్కరే స్నేహితుడు. అతడువచ్చి మాయింటిదగ్గర అడిగినాడు. ఆయనలాగ చెప్పుచున్నారు. నాకు కొంచె మనుమానంవేసింది. అనేకభావా లుదయించేయిగాని వానినెల్ల అణచుకొన్నాను. మాఅమ్మ లే[illegible].

547

“ఏమోయిపంతులూ! ఇంత ఆలస్యమైందేమి” అని పలుకరించింది, “పట్టుపంచ యిచ్చి వడ్డించమ్మా” అని మాఅమ్మ నాతోనంది. “ఇప్పుడే ఫలహారంచేసివచ్చేను, నాకాకలిలేదండీ” అని ఆయనన్నారు. “కొద్దిగా చల్లాఅన్నంతిను, లేకుంటే వేడిచేస్తుం”దని మాఅమ్మ మళ్లా అతనితో చెప్పిందిగాని అతను భోజనంచేయలేదు. “పదకొండు ఘంటలుకొట్టేరు వెళ్లి గదిలోపడుకోవోయి” అని మా అమ్మచెప్పింది. “చాలా ఉక్కగావుంది, వరండామీదనే పడుకొంటాలెం”డని ఆయనన్నారు. “మెరుపులు మెరుస్తున్నాయి, గదిలో చల్లగాగాలి వుంటుంది. లోపలే పడుకోవోయి”అని మా అమ్మ ఎంతచెప్పినా విన్నారుకారు. వరండామీదనే మంచమువేయించినాము. మా అమ్మ లోపలికిపోయింది చలివేస్తున్నాదనుకొంటున్న.

“నేను వ్రాసినవుత్తరం అందిందండీ?”అన్నా. “నాకు నిద్రవస్తున్నాది, నన్ను మాట్లాడించ”కని అన్నారు. “చెప్పేలోపల నిద్రపోతుందా” అన్నా. “నేను చెప్పలేను.” అని శాలువ కప్పుకొని పడుకొన్నారు. నాఊహాలకు మరికొన్ని తోడైనవి. ఎన్నడూ యిలాగలేదు. ఆయనతో మాట్లాడడానికిదివరకు నాకు విసుగువచ్చేది. ఇప్పుడు పలుకే బంగారమైంది. ఆరాత్రి నాకు నిద్రలేదు. ఎన్నెన్నో భావాలుదయించినవి. ప్రయాణం బడలికవల్ల పడుకొన్నారని ఆభావాలను కొంత అణచుకొన్నాను.

తెల్లవారింది. కాఫీచేసి గదిలోనికిపట్టుకొనివెళ్ళేను. “కాఫీ చల్లారబోయునా” అన్నా. ఎలాగన్నా మాటాడించడానికొరకె తెలివితక్కువప్రశ్న. “ఊ” అన్నారు. చల్లారపోస్తూ, “నావుత్తరం అందిందా”అన్నా. “అందింది కాని తిరిగి జవాబివ్వడానికి వేళలేనందున మానివేశా”నని అన్నారు. “మీనాన్నగా రెప్పుడువస్తా”రని అడిగేరు. సాయంకాలానికి రావాలన్నా. కాఫీతాగండన్నా. “నీవు వుత్తరంలో తెమ్మనివ్రాసిన వస్తువులన్నీ దొరకలేదు. దొరికినవి తెచ్చా. తాళాలివిగో. సూటుకేసులో వున్నాయి తీసుకో”అని అన్నారు. నాకొక్కసారి మహానందంకలిగింది. నా వ్యతిరేకభావాలన్నీ అణిగిపోయినవి. కాఫీతాగేకచూదాం లెండిఅన్నా. కాఫీతాగేరు. “నీవుతా”గన్నారు. నేనూ తాగేను. సూటుకేసుతీసి ఒక్కొక్కటి బయటకులాగ మొదలుపెట్టేను. “ఒకపేంటు,షర్టు”ఇస్తావా”అన్నారు. ఎంచియిచ్చేను.

ఇంకా పెట్టె తిరగవేస్తున్నా. అందులో సాముద్రికం పుస్తకం కనపడింది. ఇదెన్నాళ్లయి నేర్చుకొంటున్నారనిఅన్నా. “ఏదీ నీ చెయ్యిచూస్తా”నని చెయ్యి పట్టుకొన్నారు. “ఇదెపుడువచ్చింది? ఏదీవుంగరం చూదా”మన్నారు. తీసియిచ్చాను. “షేక్ హేండువుంగర”మెక్కడిదన్నారు. నేనేమీ జవాబీయలేదు. వుంగరాన్ని బాగాచూచేరు. నా మోమువంక తేరిపారిచూచేరు, చిరునగవల్లా మూతి విరపుక్రిందమారింది. నిట్టూర్పువిడచి చేయివదలినారు. “తరువాతచూస్తా”నని చెప్పేసి చేయివదలివేసినారు. చేయి

చూడండన్నా. వుంగరం నాదగ్గరపడవేసి గదివెతకలిపోయినారు. పెట్టెతాళంవేసి నేను చావట్లో కూర్చున్నాను.

పదిఘంటలు కావచ్చింది. "అమ్మా మీఆయన స్నానంచేశారా" అని అమ్మఅడిగింది. ఇంకాయింటికిరాలేదమ్మా. అన్నాను. బంట్రోతును పంపమంది. ఎక్కడుంటారో తెలియదన్నా. నేను మాఅమ్మ ఇలాగమాట్లాడుకొంటుంటే ఎవరో ఒక అబ్బాయివచ్చి "ప్రసాదరావుగారున్నారా" అనిఅడిగినారు. "లేరండీబాబూ అని మా అప్పలస్వామిచెప్పేడు. "ఎక్కడికి వెళ్లినారో తెలుసునా" అనిఅడిగేరు. "తెలియదుబాబూ అతని కొసమే చూస్తున్నాం" అన్నాడు అప్పలస్వామి. "ఆయన వచ్చినవెనుక ఈవుత్తరం ఇచ్చి" అని ఒక వుత్తరంయిచ్చి ఆ అబ్బాయిపోయినాడు.

అప్పలస్వామి దగ్గరనుండి కవరుతీసికొని విప్పి చదివేను. ఇంగ్లీషున వ్రాసినారు. నాకు కొంచెమింగ్లీషువచ్చును. వుత్తరంలో, "ప్రొద్దున్న మనం ఒక్క ఘడియకూడా కులాసాగా వుండడానికి సమయం అయింది కాదు. గనుక పండ్రెండుఘంటలకు మీరు రావలయును. రాత్రి యిచటనే వుండవలయును." అనివుంది. క్రింది సంతకంచూచేను." ఇట్లు మీ ప్రియమైన శ్యామ్"అని వుంది. సంతకం, వుత్తరం చూడగనె గుండె ఝల్లుమంది. నా భావాలను మరింత పోషించినవి. ఆ వుత్తరంపట్టుకొని పరిపరివిధాల ఆలోచించుకొంటూ కూర్చొన్నా. "పదకొండుకావచ్చిం దింకారాలేదమ్మా" అంది మాఅమ్మ. లేదన్నా. ఇంతలో జోడుచప్పుడైంది. నన్ను పలుకరించకుండా పట్టుబట్ట కట్టుకొని భోజనానికి వెళ్లినారు. మాఅమ్మ నన్ను భోజనానికి రమ్మంటే నాకు వికారంగావుందనిచెప్పి గదిలోకిపోయి పడుకొన్నాను. భోంచేసి నన్ను మాటాడించకుండా గదిలో బట్టలువేసికొని మరల ఎచ్చటికో బయలుదేరినారు. ఆయనవెళ్లిన యింకో అరఘంటకల్లా యింకోవుత్తరం మరొక అబ్బాయి పట్టుకొచ్చేడు. అది చదివేను. అందులో "సాయంకాలం మనం మన ప్రియమైనశ్యామ్ తోగూడా షైరుపోదాం. గనుక మాయింటికి వెంటనే రావలసింది" అనివుంది. సంతకం, జాన్, అనివుంది. నాకు మరీ అనుమానం ఎక్కువైంది. పట్టుదలగల్గింది. ఆయనతో చదువుచున్న కిరస్తానీదానిపేరు కనుక్కోవాలని వుద్దేశం కలిగింది. మా లలిత అన్నకు తెలుసుకదా అని వాళ్లింటికివెళ్లేను. "ప్రసాద్" (లలితసోదరుడు) గదిలో లలితవుండడంచేత ఆగదిలోకివెళ్లేను. అతనిని "అన్నా" అని పిలవడమలవాటు. ఆయన దగ్గర నాకు చాలా చనువుగూడాను. మెల్లిగా అతన్ని దాని పేరుకనుక్కున్నా. దాని పేరు. శ్యామలాకన్య దాని తమ్ముడు పేరు జాన్. నేను ఇలాగమాట్లాడుతూవుంటే ఆయన ప్రక్కనుంచి రోడ్డుమీదనుండి వెళ్లుచున్నారు. ఆయన నన్నుచూచేరు. నేనాయన్ని చూచేను. నేనింటికివెళ్ళేసరికల్లా ఆయన ప్రయాణం సందట్లోనున్నారు. "సాయంకాలం మీమామగారినిచూచి వెళ్ళవచ్చులేవోయి"అని మాఅమ్మ అంటున్నాది.

"నేనింక ఒక్క నిముషముగూడ నుండలేనండి" అని ఆయన అంటున్నారు. "అప్పల స్వామీజట్కాతేవోయి" అన్నారు. "బాబూ సెలవ లేకదా. మామయ్యగారువచ్చేక వెళ్ళ వచ్చునులేండి" అని అంటున్నారు. మా అమ్మ బ్రతిమాలుతున్నాది. పెద్దగాలివాన వచ్చింది. ఎలాగో ప్రయాణం ఆగిపోయింది. మాఅమ్మ బ్రతిమాలడంచూస్తే నాకు పట్టరానికోపంవచ్చిందిగాని ఏమి అనలేదు.

సాయంకాలం నాన్నగారువచ్చేరు. అల్లుడువచ్చినారని మాఅమ్మ చెప్పింది. "ఏడమ్మా"అని నన్నడిగేరు. నే మాటాడలేదు. రాత్రి ఎనిమిదిఘంటలైంది వచ్చేరు. అల్లుడు మామ యిరువురు మాట్లాడుకొన్నారు. "ఇక్కడ రెండునెల లుండా"లని మానాన్న గారన్నారు. "నాకీ వూర్లోతోచదు. వుండడానికి బుద్ధిపుట్టలే"దని ఆయనఅంటున్నారు. మా నాన్నగారు కోపంపడ్డారు. అతను వూరుకొన్నారు.

రాత్రి భోజనాలైనవి. వసారాలలోనే మంచంవేయుమన్నారాయన. వద్దని నాన్న గారు గదిలో మంచమువేయించేరు. అల్లుడు నాన్నగారు కూర్చొని మాట్లాడుకొంటున్నారు. "నీ వుంగరంయిచ్చిందాపిల్ల" అని నాన్నగారతన్ని అడిగేరు. "ఏం వుంగరం" అన్నారతను. "అమ్మా వుంగరాలే"వని మా నాన్నగారడిగేరు. ఇవ్వడానికి మనస్సొప్పిందికాదు. కాని నాన్నగారడిగేరు కనుక ఒక వుంగరంయిచ్చే నాన్నగారికి. "రెండవదేదమ్మా" అన్నారునాన్నగారు"ఇదిగో"అని, వేలుదిచూపే. తీసివ్వమని నాన్నగారంటే యిచ్చేనునాన్నగారికి. 'మొన్న మీయిద్దరికీ రెండు వుంగరాలుచేయించి వాటిమీద నీపేరు P. R. (పి. ఆర్.) అని చెక్కించేనుచూ"డని నాన్నగారతనితోనన్నారు. ఆయన ఆ అక్షరాలుచూచి ఆశ్చర్యపోయేరు. కంగారుపడ్డట్టయినారు. మొఖం తెల్లబోయింది. ఏమీ నాకుతోచలేదు. వుంగరాలు రెండూ పట్టుకొన్నారు. "వెళ్ళి పడుకోవోయి" అని నాన్నగారు చెప్పిపంపివేసినారు ఆయన్ని. గదిలోకివచ్చి విచారిస్తూ ఒక్క ఘడియకూర్చొని "కోపగించుకోకు, నేను చాలా తొందరపడ్డా"నన్నారు. మాట్లాడలేదునేను. "మాటాడవా. తొందరపడ్డా........"అనిఏమేమో అన్నారు. ఎవరుచేసినపని వారికి బాగానే వుంటుందన్నా. 'నేను తొందరపడ్డాను. ఇంకేమి చేసినాను" అన్నారాయన. "చెయ్యవలసినదంతా చేస్తూనేయున్నారు. ఇంకేమిచెప్పాలి? మానాన్నగారికి తెలియనంతసేపే... ...." అనిఅన్నా. "ఏముంది నేచేసింది" అన్నారు. కిరస్తానపుమతం చాలా మంచిదంట నిజమేనా అన్నా. ఏమతాని కామతమేమంచి దన్నారు. ఆమతంలో కలియడానికి చాలమందికి యిష్టం వుంటుంది. ఎందుకంటేధనం, స్త్రీముఖ్యంగా వుంటాయన్నా.

ప్రొద్దున్నే కాఫీత్రాగి గదిలోకూర్చున్నారు. నాన్నగారూ నేనూ చావడిలోకూర్చున్నాము. ఇద్దరు అబ్బాయిలు మాయింటికివచ్చి నాన్నగారికి నమస్కరించేరు.

550

"ఏమోయిశ్యామ్, ఓహో జాన్‌కూడావచ్చి
నాడా" అని నాన్నగారు వారిని పలుకరిం
చేరు. నేను గదిలోకిపోయి వింటున్నాను
అంతాను. "ప్రసాదరావుగారున్నారండీ"
అని వారు నాన్నగారి నడిగేరు. నాన్నగారు
ఆయన్ని పిలచేరు. ముగ్గురు చావట్లోకూర్చొ
నిమాట్లాడుకొనుచున్నారు. "మేమిరువుర
ముత్తరాలువ్రాసితిమి. వచ్చినారుకారేమి
నిన్న" అని వారడిగినారు. "నిన్న చికాకు
గావుంటే అలాగ ఏటికిపోయినానండి. మీ
వుత్తరాలు నాకందలేదండీ" అని ఆయన
న్నారు. నావూహాలు గాలికి మేఘములెగిరి
పోయినట్లు వారిమాటలతో నెగిరిపోయినవి.
పదిన్నరకు వారు వెళ్లిపోయినారు. ఆయన
గదిలోకివచ్చేరు. నాకు సిగ్గుభయంవేసింది.
"క్షమించండి. నేనూ తొందరపడ్డా" నన్నా.
"ఏంచేశా" వన్నారు. చెచ్చేసినానునా అను
మానంఅంతా. "నేనూ వుంగరం దాని
మీదపేరు చూచి అనుమానంపడ్డా. ఆ
అనుమానాన్ని మరింత దృఢపరిచింది నీవు
మధ్యాహ్నం వాళ్లింట్లోనుండడం. కాని మీ
నాన్నగారు వుంగరాలివ్వడముతోనే....."
అన్నారాయన. "మానాన్నగారువారి నాపేర్ల
తోపిలవగానే......" అని వుత్తరాలిచ్చేను.
"శ్యామసుందరాన్ని శ్యామ్‌అని. జగన్నా
థాన్ని జాన్ అని ముద్దుకు పిలుస్తారుఅం
దరు. నిన్నరాత్రి జాన్ యింట్లో ఫలహారం
చేశా" నన్నారు. గాలివానా పోయింది.

తల్లి

శ్రీమతి పోతాప్రగడ రాజరత్నమ్మగారు

కన్నపాపని యుయ్యేల లోననుంచి
పజ్జనిలుచుండి యూపుచు పాటబాడి
నిదురబుచ్చెడి నప్పుడు నెమ్మనమున
జనని బొందెడి యానంద మదిలవంబె?
ఒడిని గూర్చుండి పాలను దడవిత్రాగి
నిముసమైనను గాకుండ నిదురఁదోగు
కన్నకొమరుని మోమును గాంచునట్టి
మాతపొందెడి సంతోష మదెలవంబె?

ఇంట బనులను జేయుచు నొంటిదగుట
తీరుబాటన నెఱుగని తరుణమందు
చిన్నిపాపడు పాలను చేపగోరి
చన్నులాసించుతరి మాత సకలపనుల
మఱచి బుడుతని యొడిజేర్చి పాణిబూని
శిరము దడవుచు కురులను చిక్కుదీసి
"ఎల్లవేళల నల్లరి పిల్లవాడ"
యనుచుబల్కెడిపల్కులో కలదుసుధయు.